

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 20

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

December

Det är dags att välkomna årets 10:e månad.

10:e ??!

Jovisst. Som vi kunde konstatera i förra Nyhetsbrevet beträffande November – den 9:e månaden – är december nr 10. Stavelsen deci möter vi ju lite varstans. Decimeter, deciliter etc.

Förklaringen fick vi också i förra brevet. Det var romarna, som redan före Kr.f. passade på att flytta nyåret två månader.

”Nu vill jag lefva i ljuflighet”

hette det i den gamla Bondepraktikan. Vi kan föreställa oss att ”ljufligheten” kunde syfta på olika saker, beroende på vem som uttalade orden. De religiösa kunde lägga in det kristna budskapet. Eftersom uttrycket kommer från Bondepraktikan förmodar jag, att det mer syftar på, att den som hade tungt arbete och ont om mat nu kunde njuta av helgens vila och överflödet av mat efter slakten..

Inte minst i våra trakten finns det många berättelser om julens seder och traditioner i det gamla bondesamhällets tid. Månaden då slakten var avklarad och lagret av mat var välfyllt. Månaden då ölet bryggdes och bröd bakades för månader framåt.

Boken är slutsåld.

Det gäller boken ”Bjärebor berättar om Bjäre”, som utkom för något år sedan. (enstaka ex. av boken kan möjligen finnas på de olika försäljningsställena, bl.a. bokhandlarna)

När det gäller min nyutkomna bok ”Strövtåg i Bjäres historia” återstår ännu några ex. Vill du säkra ett ex är tipset att beställa, så reserverar jag.

Ett vanligt mejl räcker. Ange om du vill hämta eller om jag skall skicka per post.

Julmarknader

Nu är julmarknadstid. Lördagen den 6 december blir det en premiär i V.

Karup. Det är den nya bya-föreningen, som skall se till att byn får en ny gemenskapstradition som samtidigt blir ett konkret exempel på den pånyttfödelse av byn som man vill få igång.

Det hela äger rum på det lilla torget utanför V. Karups IF:s loppisbutik.

Loppisbutiken ja. Det ger mig anledning att ännu en gång lyfta fram vilken succé butiken har blivit. Från när och fjärran kommer köpsugna besökare.

Inne i butiken kommer jag att finnas kl 15-17 för att signera mina böcker.

Även på julmarknaden i Grevie,

som äger rum dagen därpå, dvs söndagen den 7 december, kommer jag att vara på plats och signera böcker kl. 15-17.

Fler loppisbutikframgångar

Även i Grevie är det idrottsföreningen som startat loppisbutik. Även där har projektet blivit en succé. Så är det även i Förslöv och Vejby.

Vi kan nog se detta bl.a. som en protest från dagens människor mot köp-slit-och-släng-andan som präglar vårt konsumtionsamhälle.

Flickan från Syracuse.

Det stundar Lucia. Dagens luciafirande föddes 1927, då Stockholms Dagblad utlyste en omröstning bland sina läsare för att kora Stockholms första Lucia.

Förebilden för vår Lucia var en helig jungfru som levde i staden Syracuse på Sicilien på 200-talet. Enligt legenden var hon varmt troende kristen och skänkte sin hemgift till de nödlidande på Sicilien. Detta som ett tack för att hennes mor tillfrisknat efter en svår sjukdom

Den unge man som hade tänkt gifta sig med henne, blev då så upprörd, att han anmälde henne för myndigheterna. Kristendomen var ännu förbjuden i landet. Myndigheterna tog till olika åtgärder för att straffa henne. Dock utan att lyckas. Varken eld eller annat rådde på henne. Till sist stötte en soldat en dolk genom henne och dödade henne.

Flickan blev sedan helgonförklarad.

Barcarola Napolitana,

dvs melodin som sjungs runt om i Sverige på luciadagens morgon, är en gammal italiensk sång. Texten skildrar neapolitanska fiskares längtan hem till stadsdelen Sancta Lucia i Neapel.

I Sverige var det skalden Gunnar Wennerberg, som på 1800-talet tog upp melodin. Det finns flera varianter på texten. Den vanligaste är skriven av Arvid Rosén.

Den 12 december 1734

är ett viktigt datum i historien om vårt resande i landet. Då utfärdade Kungl. Maj:t en gästgivareordning, i vilken det föreskrevs vad en gästgivare hade att rätta sig efter. Där angavs bl.a. den taxa som gällde för gästgiveriets tjänster. Dessutom bl.a. den tunga pålagan att hålla skjutshästar med "tillbehör". Den här förordningen kom sedan att gälla till slutet av 1800-talet. Skyldigheten att hålla skjutshästar behölls ännu längre.

Oroligt i gästgiveriet

Gästgiveriet användes inte bara av de resande. Krogen besöktes även av ortsbor. Här kunde man köpa brännvin billigt. Det hade tillverkats på stället .

Eftersom flera vägfarande genom tiderna har skrivit dagböcker, finns det många dokument som beskriver våra gästgiverier. Vi får veta att skrik och skräm och ibland slagsmål blev störande för de resande som ville sova.

Åtminstone en dagboksskrivande resenär har dock målat upp en mera positiv bild. Den danske historieprofessorn Christian Molbeck skriver i en reseskildring om Glumslövs gästgivaregård.

Jag har hört mycket om gästgivaregårdarnas uselhet och brist på bekvämligheter. Här fann jag en ren och välstädad stuga, vänligt och höfligt folk och ingen orsak att klara.

Spelmannen identifierad

En av mina bilder som varit ute på "efterlysning" har nu fått napp. Bilden visar en spelman med sin fiol stående utanför Skjulet i Torekov.

Det är Börje Bengtsson som kunde berätta att spelmannen hette Frans Bomgren och bodde i byn Ängalag, inte långt från Torekov.

Att bilden tagits vid Skjulet är ingen tillfällighet. Börje har berättat att man då och då arrangerade "spontan dans" i Skjulet. Då tillkallades en spelman om detta var möjligt. Exempelvis Bomgren.

En annan bjärebo, som kunnat berätta om Bomgren är Håkan Philipsson. Liksom Börje Bengtsson har Håkan sina rötter i V. Karup. Han har i bl.a. uppskattade krönikor i NST berättat om förhållanden i Bjäre förr och om intressanta personer där.

Håkan berättar, att Frans Bomgren var en i många avseenden udda figur, som levde under magra förhållanden. På äldre dar bodde Bomgren på ålderdomshemmet i V. Karup. Där kunde man sommartid se Bomgren sitta i trädgården och andäktigt lyssna till musik från den vevdrivna trättgrammofon.

På tal om bilder som söker text

vill jag passa på att tacka alla som nappat på mina efterlysningar och som därmed bidragit till att gamla fotografier kunnat bli ännu mer värdefulla. Uppgifterna som jag får in föres till respektive bild i datorn. Därmed blir det till glädje för dem som i framtiden söker uppgifter och bilder i kommunens stora bildarkiv. Det är nämligen till detta arkiv som mina bilder kommer att gå. 20 000 pappersbilder har redan överlämnats. I datorn trängs nu ytterligare bortåt 50 000 digitala bilder. De får ligga kvar där ännu en tid för att jag – med bjärebors hjälp – skall kunna komplettera texterna. Just nu ligger några bilder ute på Efterlysning. Kolla på www.bjareforlaget.com. Se under rubriken "Som jag ser det"

En förening – två världar

Just nu arbetar jag med en skrift, som skall skildra V. Karups IF under 80 år. Nästa år fyller föreningen 80 och då skall skriften vara klar.

Att studera föreningens historia är en märklig upplevelse. Föreningen föddes 1935. När jag jämför den tidens VKIF med dagens ser jag två helt skilda världar.

Det är frestande att ta fram konkreta exempel på dessa skillnader, men det ryms inte i ett Nyhetsbrev.

Därför. Skaffa boken när den har kommit ut i början av 2015.

Gammalsvenskby fortsätter att intressera.

Det är förstås inte så överraskande att intresset för att boka min föreläsning "Gammalsvenskby – en otrolig historia" är fortsatt stort.

Praktiskt taget varje dag matas vi via media om den oroliga situationen i det land där Gammalsvenskby ligger – Ukraina.

Historien om denna by, befolkad av ättlingar till dem som på 1700-talet utvandrade från den då svenska ön Dagö i Östersjön är i högsta grad "otrolig".

Förra året bodde jag en tid hos en privatfamilj i byn. Den vistelsen,

tillsammans med alla de böcker och dokument som jag plöjde igenom, blev underlag för min föreläsning.
Mitt flitiga fotograferande i byn blev underlag för ett bildspel.

Tunnelinvigning

Redan nu har Trafikverket bestämt datum för öppnandet av trafik genom tunnlarna i Hallandsås. Modigt med tanke på alla de arbeten som återstår. Kilometervis med ledningar skall dras. De behövs för teleförbindelser, säkerhet, beslysning, trafikdirigering, nödsituationer mm
Till sommaren 2015 skall det mesta vara klart. Resten tiden fram till invigningen i december ägnas åt tester och intrimning av personal och teknik.

I november kopplar man om från den gamla rälsen till den nya. Under de veckor detta arbete pågår, får passagerarna åka buss förbi Bjäre. Någon form av högtidlig invigning blir det också. Det här för mig i tankarna tillbaka till 1885. Då handlade det om att inviga den nybyggda Skåne-Hallands Järnväg.
Jag lär återkomma till ämnet järnväg även framöver. Det närmaste året skall jag ägna åt att skildra de 130 år, då vi åkt på räls ÖVER Åsen. Det skall bli en bok som utkommer vid den tiden då tunnlarna invigs.

Att vandra är en förmån.

Vag vandrar varje dag. För välbefinnandets skull. Det känns inte som någon uppoffring. Det är en förmån. Särskilt när man kan vandra i en miljö som vår. Vandringen blir lustfylld. Naturen bjuder på upplevelser i övermått. Vandrar jag en vårdag längs kusten kan jag lyssna till den stora kören av tärnor och måsar, ejdrar och änder mfl. Då och då blandar sig vildgässen och sångsvanarna in i kören, när de i vackra plogar uppe i luften signalerar att de är på väg till sina häckningsplatser i norr.
På hösten hör jag dem när de lika ivrigt trumpetar sitt "hej då" och ger sig iväg söderut.

"Skandinaviens rikaste exempel på fossila åkerterrasser"

Citatet i rubriken handlar om "min" vandringsstig i bokskogen. Citatet hämtar jag ur Båstads kommuns Kulturminnesvårdsprogram, antaget av kommunfullmäktige år 2000. Programmet innehåller värdefullt material. Dessutom välformulerat. När jag hör att det nu ev. skall revideras blir jag faktiskt lite orolig...

Läs gärna de här raderna en gång till. Ha texten i minne, när och om det framöver dyker upp hot om exploatering av dessa unika och därmed oersättliga värden.

På ett annat ställe i programmet läser jag:

"Vid Dejarp finns ett av Skånes och Skandinaviens rikaste exempel på fossila åkerterrasser"

Det är bland dessa dyrbarheter jag har förmånen att vandra dagligen. Passerar terrasserna. Beskådar gravhögarna. Upplever närheten till de bjärebor som levde här en gång. Med sina händer och med enkla redskap åstadkom de dessa terrasser och byggde dessa mäktiga gravhögar.
Att vandra bland alla dess upplevelser ger inte bara motion för kroppen. Det ger motion även för själen.

Vandrar jag längs kusten,

vilket jag gör när vädret inbjuder till det, kan jag stanna upp vid bl.a. Gröthögarna vid stranden i Ingelstorp. Även dessa är från bronsåldern. Återigen grips jag av vördnad. Känner närheten. Varje hög innehåller kvarlevorna från flera personer. Möjligen kan en grav ha tillhört en släkt eller en ätt.

Det är förvånande att människor har kunnat livnära sig vid denna steniga kust. Någon jord att odla finns här inte. Däremot fisk i havet och vilt på land.

Att cykla är inne

Jag har i tidigare Nyhetsbrev hyllat cykeln och predikat för utbyggnad av cykelleder. Sådana behövs av såväl nytto- som fritidsskäl. Nu ser jag till min glädje att allt fler tar upp den här tråden. Bl.a ser jag det i en ny trycksak från kommunen.

Från skolans och försäkringsbranschens världar

Att rätta uppsatser i skolan kan vara riktigt roligt. Eller vad sägs om följande utdrag:

- Vid 12 års ålder fick Jesus följa med till Tempo.
- Johannes Döparen livnärde sig mest på gräshoppor. Han vistades i öknen för där var det mest gott om gräshoppor.
- Rafael var en berömd konstnär. Han målade tavlor och har gjort flera madonnor med barn.

Lika underhållande är det inom försäkringsbranschen:

- Den andra föraren ändrade sig plötsligt och det fanns inget annat att göra än att köra på honom
- Jag kolliderade med en stillastående spårvagn som kom från andra hållet.
- Eftersom min make har avlidit har vi inte längre några svin på gården och därför vill jag slippa försäkringen
- Den här fotgängaren visste inte vilket håll han skulle springa, så jag körde på honom.

Tänkvärda tankar

Aktivisten är inte den som säger att floden är smutsig. Aktivisten är den som gör floden ren

Man kan bygga en tron med bajonetter, men man kan inte sitta länge på den.

Avslutar som vanligt

Om du önskar att in få mina Nyhetsbrev i fortsättningen – skicka mig ett mejl om detta.

Har du någon i din bekantskapskrets som du tror vill få mina Nyhetsbrev – tipsa vederbörande eller skicka e-postadressen till mig

Vänligen

Kalle Eriksson

Bjäreförlaget, Hallavaravägen 102, 269 91 Båstad

Tel. 0431-365332

